

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 22/14
Λουξεμβούργο, 27 Φεβρουαρίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-82/12
Transportes Jordi Besora SL κατά Generalitat de Catalunya

Ο ισπανικός φόρος επί των λιανικών πωλήσεων ορισμένων ορυκτελαίων αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης

Δεν απαιτείται να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως αυτής, καθόσον η Ισπανική Κυβέρνηση και η Generalitat de Catalunya δεν ενήργησαν καλόπιστα διατηρώντας τον φόρο αυτό σε ισχύ για χρονικό διάστημα άνω των δέκα ετών

Η οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως¹ αφορά, ιδίως, τα ορυκτέλαια, όπως το πετρέλαιο, η βενζίνη, το μαζούτ και η κηροζίνη. Η οδηγία αυτή θεσπίζει τους κανόνες που αφορούν την είσπραξη των ειδικών φόρων καταναλώσεως στην Ένωση κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη παρακώλυση των συναλλαγών από πρόσθετους εμμέσους φόρους. Εντούτοις, η οδηγία προβλέπει ότι τα ορυκτέλαια μπορούν να υπόκεινται σε άλλους έμμεσους φόρους πλην του εναρμονισμένου φόρου καταναλώσεως που θεσπίζει η οδηγία αυτή, εάν πληρούνται σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις². Αφενός, η φορολόγηση πρέπει να εξυπηρετεί έναν ή περισσότερους ειδικούς σκοπούς. Αφετέρου, ο φόρος αυτός πρέπει να τηρεί τους κανόνες φορολογήσεως που ισχύουν για τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως ή τον ΦΠΑ, όσον αφορά τον καθορισμό της φορολογικής βάσεως, καθώς και τον υπολογισμό, το απαιτητό και τον έλεγχο του φόρου.

Στηριζόμενη στην εν λόγω προβλεπόμενη από την οδηγία τελευταία δυνατότητα, η Ισπανία θέσπισε έναν φόρο επί των λιανικών πωλήσεων ορισμένων ορυκτελαίων (IVMDH). Ο φόρος αυτός προοριζόταν για τη χρηματοδότηση των νέων αρμοδιοτήτων που είχαν μεταβιβαστεί στις ισπανικές αυτόνομες κοινότητες στον τομέα της υγείας καθώς και, ενδεχομένως, των περιβαλλοντικών δαπανών. Ο IVMDH παρέμεινε σε ισχύ στην Ισπανία κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2002 και 1ης Ιανουαρίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία ενσωματώθηκε στον εναρμονισμένο ειδικό φόρο καταναλώσεως επί των ορυκτελαίων.

Ως τελικός καταναλωτής, η Transportes Jordi Besora SL, μεταφορική εταιρία εμπορευμάτων εγκατεστημένη στο έδαφος της αυτόνομης κοινότητας της Καταλονίας, κατέβαλε το ποσό των 45 632,38 ευρώ για οφειλόμενο IVMDH κατά τα οικονομικά έτη 2005 έως 2008. Η εταιρία αυτή, εκτιμώντας ότι ο εν λόγω φόρος δεν συνάδει προς την οδηγία, ζήτησε την επιστροφή του καταβληθέντος ποσού. Στο πλαίσιο αυτό, το Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Ισπανία) ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν ο IVMDH ήταν συμβατός με την οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως.

Με τη σημερινή απόφασή του, **το Δικαστήριο αποφαινεται ότι ο IVMDH αντιβαίνει στην οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως.**

Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο φόρος αυτός δεν έχει ειδικό σκοπό κατά την έννοια της οδηγίας περί ειδικών φόρων καταναλώσεως. Κατά το Δικαστήριο, για να είναι ειδικός ένας σκοπός δεν πρέπει να είναι αμιγώς δημοσιονομικός. Εν προκειμένω, τα έσοδα από τον IVMDH διατέθηκαν

¹ Οδηγία του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί. Η οδηγία 92/12, από 1ης Απριλίου 2010, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ (ΕΕ 2009, L 9, σ. 12).

² Άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας.

στις αυτόνομες κοινότητες για να χρηματοδοτηθεί η εκ μέρους τους άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων τους. Η ενίσχυση της αυτονομίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης διά της παροχής της εξουσίας επιβολής φόρων συνιστά αμιγώς δημοσιονομικό σκοπό, ο οποίος δεν μπορεί μόνος του να αποτελέσει ειδικό σκοπό. Εξάλλου, το γεγονός ότι τα έσοδα από τον IVMDH πρέπει υποχρεωτικώς να διατίθενται, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, για την κάλυψη δαπανών υγείας είναι απλώς ζήτημα εσωτερικής οργανώσεως του προϋπολογισμού της Ισπανίας και δεν αρκεί, συνεπώς, για να θεωρηθεί ότι ο φόρος έχει ειδικό σκοπό. Στην αντίθετη περίπτωση, κάθε σκοπός θα μπορούσε να θεωρηθεί ειδικός, γεγονός που θα καθιστούσε κενό περιεχομένου τον εναρμονισμένο ειδικό φόρο καταναλώσεως που θεσπίζει η οδηγία.

Κατά το Δικαστήριο, προκειμένου να θεωρηθεί ότι επιδιώκει ειδικό σκοπό, ο IVMDH θα έπρεπε να αποσκοπεί ο ίδιος στη διασφάλιση της προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος. Τέτοια περίπτωση θα συνέτρεχε ιδίως, εάν τα έσοδα του φόρου αυτού έπρεπε να χρησιμοποιηθούν υποχρεωτικώς για τη μείωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών δαπανών που σχετίζονται ειδικώς με την κατανάλωση των ορυκτελαίων, τα οποία υπόκεινται στον εν λόγω φόρο, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της χρήσεως των εσόδων και του σκοπού που επιδιώκει ο επίμαχος φόρος. Εντούτοις, τα έσοδα του IVMDH διατίθενται από τις αυτόνομες κοινότητες στις δαπάνες υγείας εν γένει και όχι στις δαπάνες που σχετίζονται ειδικώς με την κατανάλωση των φορολογουμένων ορυκτελαίων. Όμως τέτοιου είδους γενικές δαπάνες μπορούν να χρηματοδοτούνται από τα έσοδα κάθε είδους φόρων.

Επιπροσθέτως, η ισπανική νομοθεσία δεν προβλέπει κανένα μηχανισμό προκαθορισμένης διαθέσεως των εσόδων του IVMDH για περιβαλλοντικούς σκοπούς. Στην περίπτωση αυτή, ο εν λόγω φόρος μπορεί να θεωρηθεί ότι αποσκοπεί ο ίδιος στη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος, μόνον εάν η διάρθρωσή του –και δη η φορολογητέα ύλη ή ο φορολογικός συντελεστής– έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που να αποθαρρύνει τους φορολογουμένους από το να χρησιμοποιούν ορυκτέλαια ή να ενθαρρύνει τη χρήση άλλων προϊόντων των οποίων τα αποτελέσματα είναι λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον. Εντούτοις δεν συντρέχει, εν προκειμένω, τέτοια περίπτωση.

Η Generalitat de Catalunya και η Ισπανική Κυβέρνηση ζήτησαν επίσης από το Δικαστήριο να περιορίσει χρονικώς τα αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως σε περίπτωση που αποφανθεί ότι ο IVMDH αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Υπογράμμισαν ιδίως ότι ο IVMDH έχει προκαλέσει πολλές δίκες και ότι η υποχρέωση επιστροφής του φόρου αυτού, του οποίου τα έσοδα ανήλθαν περίπου σε 13 δισεκατομμύρια ευρώ μεταξύ των ετών 2002 και 2011, θα διακύβευε τη χρηματοδότηση της δημόσιας υγείας στις αυτόνομες κοινότητες.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως είναι δυνατός μόνον κατ' εξαίρεση, εφόσον πληρούνται δύο κριτήρια, δηλαδή η καλή πίστη των ενδιαφερομένων κύκλων και ο κίνδυνος σοβαρών διαταράξεων. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η Generalitat de Catalunya και η Ισπανική Κυβέρνηση ενήργησαν καλόπιστα διατηρώντας σε ισχύ τον IVMDH για χρονικό διάστημα άνω των δέκα ετών. Το Δικαστήριο συνάγει εξ αυτών το συμπέρασμα ότι δεν πρέπει να περιορισθούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ήδη το 2000 σχετικά με φόρο έχοντα χαρακτηριστικά ανάλογα με αυτά του IVMDH³. Επιπροσθέτως, από το 2001, η Επιτροπή ενημέρωσε τις ισπανικές αρχές ότι η επιβολή του φόρου αυτού ήταν αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης. Εξάλλου, από το 2003, (το επόμενο έτος της ενάρξεως της ισχύος του IVMDH), η Επιτροπή κίνησε διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά της Ισπανίας σχετικά με τον φόρο αυτό.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, οι οικονομικές συνέπειες που θα μπορούσε να έχει, για ορισμένο κράτος μέλος, απόφαση εκδοθείσα επί προδικαστικής παραπομπής δεν δικαιολογούν αυτές καθαυτές τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως αυτής. Διαφορετικά, οι σοβαρότερες παραβάσεις θα αντιμετωπίζονταν ευμενέστερα, στο μέτρο που αυτές ακριβώς ενδέχεται να έχουν τις σημαντικότερες οικονομικές επιπτώσεις για τα κράτη μέλη. Εξάλλου, ο περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως, βάσει

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2000, [C-437/97](#), EKW και Wein & Co.

αποκλειστικώς τέτοιου είδους λόγων, θα είχε ως αποτέλεσμα τον ουσιώδη περιορισμό της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι υποκείμενοι στον φόρο αντλούν από τη φορολογική νομοθεσία της Ένωσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106